
DRAGHI RAPPORTEN

Bengt-Åke Lundvall

Netøk seminar

Maj 22, 2025

MIN BAKGRUND

- Forskning om teknologi og konkurrenceevne siden 1974.
 - Grundlægger og leder af IKE-gruppen ved Aalborg Universitet 1976-2018.
 - Försökte att påverka Lisbon-strategien 2000-2010 i retning av investering i kundskabs-baserad økonomi.
 - Blev inviteret til Tsinghua 2003-07 for at fremme forståelse af innovation og viden i Kina.
 - Skrev bog og artikler om Kunstig Intelligens og tech giganterne sammen med Cecilia Rikap. The Digital Innovation Race: Conceptualizing the New World Order. 2021.
 - Holdt foredrag i Netøk Oktober 2020: *GAFAM, BATH og Teknologikrigen mellem USA og Kina – konsekvenser for Europa*
-

KONKLUSIONER VED NETØKMØDET I OKTOBER 2020

- Europa (med delvis undtagelse for Storbritannien) har meget begrænset AI-kapacitet forskningsmæssigt og teknologisk sammenlignet med Kina og USA.
 - Dette er problematisk fordi man kan forudse at anvendelse af kunstig intelligens vil forme udviklingen indenfor sundhed, miljø, energi, industri, handel og finans.
 - Europæiske lande kan ikke enkeltvis udfordre GAFAM og BATH
 - EU står i et vadedsted mellem tilpasning og regulering og hhv. udfordring og konfrontation.
-

MIT BUDSKAB I FORLÆNGELSE AF DRAGHI'S RAPPORT

- EU kan ikke etablere sig som væsentlig geopolitisk og geoøkonomisk aktør uden at indhente 'det digitale efterslæb'.
 - Dette ville kræve mere vidtgående integration i retning af Europas Forenede Stater end Draghi anbefaler.
 - Det ville endvidere kræve en mere direkte og radikal konfrontation med USA og med USA's tech giganter end rapporten lægger op til.
 - Kan det lade sig gøre? Dansk ingeniøroptimisme om at europæisk digital suverænitet baseret på open source er opnåelig og Eurostack-initiativ giver håb. Men der er oparbejdet stor teknologisk (og militær) afhængighed ift USA. Ingeniører vs DJØFer i DK?
-

DRAGHIRAPPORTEN KOM I SEPTEMBER 2024 – FØR MAN KENDTE UDFALDET AF PRESIDENTVALGET I USA

Hvis man er interesseret, kan man hente hele tre versioner af rapporten ved at gå ind på https://commission.europa.eu/topics/strengthening-european-competitiveness/eu-competitiveness-looking-ahead_en

Presserende budskab: 'No time left for Procrastination!'

Trump+USA's ændrede holdning til krigen i Ukraine har aktualiseret rapportens budskab om behovet for at styrke sammenholdet indenfor EU. Men den har samtidig flyttet EU-regeringernes fokus i retning af militær oprustning og krigsforberedelse. (i øvrigt et område hvor AI og digitale teknologier er alt afgørende –jvf Musk og Starlink i Ukraine).

ET SKÆBNEVALG FOR EU – INTEGRATION OG OFFENSIV ØKONOMISK STRATEGI ELLER OPLØSNING

- Rapporten sætter fokus på en svækkelse af EU's **konkurrenceevne relativt USA**. Den bruger lav produktivitetsvækst (vækst i nationalindkomst per capita) som indikator. Kombineret med stagnerende vækst i befolkning og arbejdsstyrke giver det lav økonomisk vækst. Rapporten viser at hovedårsagen til den lavere produktivitetsvækst er at Europa sakker bagud på det digitale område.
 - Lav økonomisk vækst er uholdbar, fordi der er brug for drastisk forøgelse af investeringer i Europa (fra 13 til 18% af BFI – dvs med 5% af BFI (omkring 800 mia euro per annum!) for at realisere EU-målsætninger – grøn energi, våben, strategiske teknologier og infrastruktur.
 - Rapporten er fokuseret på forøget vækst og har meget lidt at sige om global opvarmning og økonomisk ulighed.
-

KRISENS ÅRSAGER IFØLGE DRAGHI – 'FRAGMENTERING' AND 'REGULERING'

- Det indre marked er ikke en realitet.
 - Høje energipriser i Europa og høje importpriser på våben afspejler manglende koordinering af procurement (offentlige indkøb) på EU-niveau.
 - Det finansielle system er opsplittet og ikke gearet til at understøtte den type storskalainvesteringer som er nødvendige i forhold til digitale tjenester.
 - For meget regulering – problem med national 'gold plating' af EU regulativer (hvor der sker regulering både på europæisk og national niveau).
-

FIRE BLOKKE I KONKURRENCEEVNESTRATEGI

- Det indre marked skal realiseres især det finansielle marked.
- Aktiv industri og handelspolitik
- Massiv forøgelse af investeringsvolume (forøge investeringsraten fra 13% til 18%)
- EU governance, mere koordinering kombineret med afregulering (*Ikke nødvendigt med tidskrævende traktatændring – nok med begrænsning af vetoet og mere EU i 'flere hastigheder'*)

Risiko for at EU håndplukker anbefalinger som understøttes af dominerende lobbyister (jf. hurtig realisering af forenklingsstrategi inklusive afvikling af Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)).

DRAGHI SOM KRYDSNING MELLEM FRIEDRICH LIST OG MILTON FRIEDMAN

- Draghi-rapporten fremhæver behovet for at kombinere teknologi, industri- og udenrigshandelspolitik på sektorniveau for at fremme økonomisk vækst og graden af selvforsyning indenfor grønne teknologier og digitale tjenester. Sammen med kravet om yderligere økonomisk og politisk integration svarer det til hvad Friedrich List anbefalede de tyske delstater i sit hovedværk *The National System of Political Economy*.
 - Samtidig er der elementer af nyliberalisme à la Milton Friedman i rapporten. Påstanden om at manglende vækst indenfor EU har vidtgående regulering som årsag gentages adskillige gange rapporten afsluttes med anbefalinger om at der oprettes en særlig kommissær med 'forenkling' som hovedopgave.
 - Rapporten forklarer EUs teknologiske efterslæb med at "innovative companies that want to scale up in Europe are hindered at every stage by inconsistent and restrictive regulations."
 - Så sent som den 14. Februar 2025 skrev Draghi i Financial Times: Forget the US — Europe has successfully put tariffs on itself: High internal barriers and regulatory hurdles are far more damaging for growth than anything America might impose.
-

DET DIGITALE EFTERSLÆB ER IKKE KUN ET ØKONOMISK PROBLEM

- Draghi rapporten viser at EU gik glip af den digitale revolution og de produktivitetsgevinster den førte med sig. Ifølge rapporten kan forskellen i vækstrater forklares med EU's digitale efterslæb.
 - Dette afspejler at tech giganterne udnytter globale monopolpositioner til at høste intellectual rents.
 - Tech giganterne blokkerer for konkurrence gennem opkøb af truende konkurrenter.
 - I Trump-æraen fremtræder 'det digitale efterslæb' som endnu mere problematisk.
 - Moderne våbensystemer er gennemsyret af kunstig intelligens.
 - Digital infrastruktur – såsom the cloud – er forudsætning for grundlæggende samfundsfunktioner og den kontrolleres af USA's tech monopoler.
-

DIGITALE TEKNOLOGIER, AI, OG PLATFORM ORGANISERING INDEBÆRER UNIK GRAD AF SKALAFORDELE

The Stack: Data, Software (algoritmer), Netværk, Regnecentraler, Kabler, Chips, Internetadgang

Kunstig intelligens forstærker stordriftsfordele (maskinlæring forudsætter adgang til store mængder af data).

Platformsorganisering forstærker stordriftsfordele på tre niveauer: forbrugere, producenter og platformsvært.

At bryde tech giganternes monopolstilling ville kræve:

1. Massive investeringer i viden og infrastruktur.
 2. Udnyttelse af storskaleøkonomi på EU-niveau.
 3. Opbygning af 'great firewall'.
-

KINAS DIGITALE FIREWALL

- 2000 etablerede man, hvad der er blevet betegnet som the Great Firewall primært for at kontrollere informationsstrømme indenfor Kinas grænser.
 - Almen udbredelse af mobil kommunikation og stor befolkning/sammenhængende marked for digitale tjenester gav skalafordele.
 - Et resultat blev at Kina, til forskel fra Europa, udviklede deres egne tech giganter (Baidu, Alibaba, Tencent og Huawei).
 - Konflikten mellem USA og Kina handler især om teknologisk konkurrence med fokus på digitale teknologier og kunstig intelligens.
 - I begge lande ser den politiske ledelse det som helt afgørende for økonomisk, politisk og militær dominans at man bliver verdensførende indenfor kunstig intelligens.
-

EUROPAS DILEMMA – TECH GIGANTERNE HØSTER HVOR EU SÅR!

- For at udnytte det potentiale i kunstig intelligens i forhold til sundhed, uddannelse, produktion, miljø, energi osv. må Europa investere i forskning og uddannelse og venturekapital.
 - USA's tech giganter bygger deres egne hierarkiske innovationssystemer hvor europæiske forskere og institutioner indgår i underordnet position. De privatiserer viden skabt i samarbejde med universitetsforskere.
 - En illustrativ case: **Forskning finansieret af European Science Foundation bliver omsat til økonomisk gevinst primært af USA-ejede virksomheder.**(Nagar et al. (2024) i Research Policy)
-

EUROPA VIL FORSØGE AT ETABLERE MERE VENTUREKAPITAL INDENFOR AI

- Men USA's tech giganter overtager de mest lovende europæiske vækstvirksomheder: US Big Tech –overtog 27 digitale EU-virksomheder mellem 2019 and 2025.
 - Se: <https://www.somo.nl/big-tech-acquires-a-new-company-every-11-days/>
 - Spotify (130 mia) overlever endnu – måske pga samarbejde med kinesiske Tencent! ASML (200mia), SAP (120mia), Mistral (110 mia) Nokia (20 mia).
 - Amazon (2230 mia), Apple (3316 mia), Microsoft (3350 mia), Google (2000 mia), Facebook (1660 mia), Nvidia (3290 mia) kan let sluge eu's potentielle 'tech giganter'.
-

KAN EU FIREWALL LUKKE DET DIGITALE GAB?

- Ville forudsætte *negativ særbehandling* af tech giganterne fra USA som bryder med gældende OECD-regler.
 - Begrænse adgangen til EU data
 - Begrænse adgangen til EU forskning
 - Forbud imod acquisitions
 - Tvang om videndeling
 - Trusler om ekspropriation
 - MEN ET SÅDANT PROGRAM VILLE BLIVE OPFATTET SOM KRIGSERKLÆRING Af USA. MED DEN NUVÆRENDE ØKONOMISKE OG MILITÆRE AFHÆNGIGHED ER EU SÅRBART OG LET AT SPLITTE AD.
-

DANSKE STRATEGIER IFT HHV USA OG EUROPA

- Plan A:
 - Danmark hægter sig på GAFAM – staten giver subsidier og skattefordele for at tiltrække GAFAM-aktiviteter.
 - Danmark inviterer GAFAM til at levere systemer og algoritmer evt. med national tilpasning.
 - For at undgå konflikt med USA blokkerer Danmark forsøg på Europæisk niveau at regulere GAFAM og især på at etablere alternativer til GAFAM.
- Plan B: Danmark understøtter Europæiske strategiske svar på GAFAM.

INGENIØROPRØR I DANMARK

- Danske ingeniører indenfor IT rejser debat om digital suverænitet. Se Ingeniøren.
 - (8/4) **Tysk forsvar indgår aftale om open-source platform, der skal erstatte hele Microsoft 365**
 - 13/5 **Opgøret med Big Tech ulmer:** Aarhus Kommune vil væk fra Word, Excel og Outlook
 - 11/5 Formanden for AAUs bestyrelse (Andreas Rogaszewsky-Netcom og ingeniør uddannet fra AAU). Vi skal lære at stå på egne digitale ben i Europa – og det skal gå stærkt. Vi skal bygge en europæisk digital suverænitet og gøre os uafhængige af ikkeeuropæisk teknologi på helt vitale områder (berlingske)
 - Interessant at Kinas digitale success blev realiseret under en topledelse bestående primært af ingeniøruddannede politikere. Detsamme gjaldt for Japans teknologiske opstigen i 1980'erne.
 - DJØF'ere som lyseslukkere?
-

POLITISK AMBIVALENS I DANMARK ANGÅENDE DIGITAL SUVERÆNITET

1. Altinget 20/3: *Danmark skal løsrive sig fra afhængigheden af de amerikanske techgiganter og stå på egne ben i den digitale fremtid. Det var budskabet fra digitaliseringsminister Caroline Stage (M), da hun åbnede OffDig 2025 i Aarhus, som er den største konference om offentlig digitalisering i Danmark.*
 2. Ingeniøren 15/5: *Det danske folketing overvejer at bruge Microsoft som cloud-løsning.*
 3. Ingeniøren 15/5: *Forsvarets it-systemer er så dårlige og forældede, at det kræver et kæmpe milliardbeløb at rette op på problemerne. Ifølge flere partier på Christiansborg er det oplagt at investere i europæiske løsninger for at blive mere uafhængige af USA. (Uklart svar fra forsvarsminister Troels Poulsen: 'Vi vælger den bedste løsning'.)*
-

MIT BUDSKAB I FORLÆNGELSE AF DRAGHI'S RAPPORT

- EU kan ikke etablere sig som væsentlig geopolitisk og geoøkonomisk aktør uden at indhente 'det digitale efterslæb'.
 - Dette ville kræve mere vidtgående integration i retning af Europas Forenede Stater end Draghi anbefaler.
 - Det ville endvidere kræve en mere direkte og radikal konfrontation med USA og med USA's tech giganter end rapporten lægger op til.
 - Kan det lade sig gøre? Dansk ingeniøroptimisme om at europæisk digital suverænitet baseret på open source er opnåelig giver håb. Men der er oparbejdet stor teknologisk (og militær) afhængighed.
-

-
- **Tak for opmærksomhed**
-